

Intervence v oblasti senzomotoriky a laterality

Senzomotorika: znamená souhru smyslových orgánů, respektive jejich vjemů, a tělesného pohybu, soubor procesů spojující oblast smyslovou a motorickou.

Je schopnost pochopit: jaký je vztah k předmětům v prostoru, kolem něho, schopnost napodobovat tvary a vzory, později schopnost psát.

Senzomotorická koordinace - vizuální dovednosti:

- je schopnost rozpoznat podobnosti a rozdíly mezi tvary, předměty, znaky
- jsou předpokladem pro čtení, psaní a matematickou představivost
- vizuální paměť je schopnost zapamatovat si viděné

Nejčastější projevy narušené vizuomotoriky:

neschopnost udržet směr zraku k určitému bodu

neschopnost pozorovat určitý předmět

neschopnost zaměřit zrak na jeden předmět ze skupiny

neschopnost postřehnout podrobnosti, detaily

poruchy sledování pohybujících se předmětů

poruchy zrakové analýzy a syntézy (jedinec obtížně analyzuje části obrázků a nezvládá syntézu)

neschopnost práce v řádku, obtížný přechod z jednoho řádku na druhý

Dovednosti potřebné k psaní:

- pohyby očí zleva doprava (i leváci)
- „číst“ obrázkové příběhy zleva doprava
- počítání a řazení v řadě, dítě se dotýká prstem počítaného předmětu zleva doprava
- nácvik přecházení z konce řádku na začátek řádku níže, nepřeskakujeme (dokreslování do okýnek)
- koulení míčku, válečku po stole – oči fixují předmět
- ovládání psacího a kreslicího materiálu, nácvik úchopu

Edfeldtův test

- Zjišťuje připravenost ke čtení
- Zaměřen na schopnost rozlišovat zrcadlové tvary

Příklady cvičení na VD:

Podrobněji viz E- publikace: Grafomotorika a psaní u žáků s tělesným postižením

<https://is.muni.cz/auth/elportal/?id=1173211>

Lateralita:

Je přednostní užívání jednoho z párových orgánů hybných nebo smyslových

Rozlišujeme:

- lateralita tvarová (př. u obličeje)
- lateralita funkční (orgány, které pracují lépe)

Vývoj laterality

lze pozorovat dokonce už v 12-27 týdnu vývoje plodu

přibližná převaha jedné končetiny se začíná postupně projevovat kolem prvního roku

od čtvrtého roku začíná její vyhraňování naplno

vyhraněnost by měla být dokončena při nástupem do školy

rozlišená lateralita je důležitá již od narození, podle ní se strukturují řečová centra v mozku

řečová centra se u 97 % praváků nacházejí v levé hemisféře, u leváků se nezdá (asi v 30 %) nacházejí v obou

Typy laterality:

Praváctví

Leváctví

Nevyhraněná laterality

Překřížená lateralita

Vynucená lateralita: hemiparéza, malformace, amputace, deformace, plegie ad.

Ambidextrie

je stejně dokonalá obratnost pravé i levé ruky

z hlediska dimenzí laterality, se jedná i o stejně dokonalou obratnost nohy či oka

jedná se o vrozenou dispozici, k jejímuž rozvinutí dochází v drtivé většině případů u leváků

mezi známé ambidextry patří Leonardo da Vinci nebo Michelangelo.

Diagnostika laterality

MATĚJČEK, Zdeněk; ŽLAB, Zdeněk. Zkouška laterality. Psychodiagnostika, Bratislava, 1972.